

ПОНЯТТЯ, ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СФЕРІ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

THE CONCEPT, PECULIARITIES OF ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY IN THE FIELD OF FOOD INDUSTRY

Пустовіт Ю.В., к.ю.н., доцент,
доцент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права
Державний торговельно-економічний університет

Дане дослідження присвячено доволі актуальній проблемі, яка охоплює великий спектр суспільних відносин у сфері адміністративної відповідальності широкого кола осіб. У статті досліджено правову природу адміністративної відповідальності. Обґрунтовано, що зазначений інститут є специфічною сукупністю суб'єктивних прав і обов'язків правопорушника.

У зазначеному дослідженні проаналізовано декілька наукових підходів до поняття адміністративної відповідальності, як висновок, зроблена спроба визначення поняття адміністративного правопорушення, його склад. Зведено всі поняття до конкретної сфери правового регулювання – харчової промисловості. Наведено аналіз важливості сфери харчової промисловості для суспільства, держави.

В даній роботі проаналізовано підстави для притягнення до адміністративної відповідальності суб'єктів зазначених відносин. Проаналізовано загальні підходи в сучасному адміністративному праві, пов'язані з формуванням правового інституту адміністративної відповідальності юридичних осіб.

Здійснено аналіз сучасних проблем застосування заходів адміністративної відповідальності як інструменту захисту прав і свобод суб'єктів у сфері харчової промисловості. Виокремлено основні ознаки адміністративної відповідальності.

Проаналізовано класичний склад адміністративних правопорушень приватних суб'єктів адміністративного права. Проведено комплексний аналіз адміністративних стягнень за правопорушення у сфері харчової промисловості та, на основі цього, визначено недоліки, які впливають на ефективність їх практичного застосування. Виділено основні матеріально-правові та процесуально-правові особливості адміністративної відповідальності.

На основі досліджених матеріалів, були сформульовані пропозиції та рекомендації для вдосконалення регулювання адміністративної відповідальності у сфері харчової промисловості, які направлені на регулювання правопорушень щодо юридичних осіб в адміністративному праві. Викладений у статті теоретичний матеріал може бути використаний для вдосконалення системи чинного законодавства, а також практичного розширення відповідальності у сфері харчової промисловості.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, адміністративне правопорушення, харчова промисловість, підстави адміністративної відповідальності.

This study is devoted to a rather topical problem, which covers a wide range of social relations in the field of administrative responsibility of a wide range of persons. The article examines the legal nature of administrative responsibility. It is substantiated that the specified institution is a specific set of subjective rights and obligations of the offender.

In this study, several scientific approaches to the concept of administrative responsibility were analyzed, as a conclusion, an attempt was made to define the concept of an administrative offense and its composition. All concepts are reduced to a specific area of legal regulation – the food industry. An analysis of the importance of the food industry for society and the state is presented.

This paper analyzes the grounds for bringing to administrative responsibility the subjects of the specified relations. General approaches in modern administrative law related to the formation of the legal institution of administrative responsibility of legal entities are analyzed.

An analysis of modern problems of applying measures of administrative responsibility as a tool for protecting the rights and freedoms of subjects in the food industry was carried out. The main features of administrative responsibility are highlighted.

The classic composition of administrative offenses of private subjects of administrative law is analyzed. A comprehensive analysis of administrative fines for offenses in the food industry was conducted and, based on this, shortcomings were identified that affect the effectiveness of their practical application. The main material-legal and procedural-legal features of administrative responsibility are highlighted.

Based on the researched materials, proposals and recommendations were formulated for improving the regulation of administrative responsibility in the food industry, which are aimed at regulating offenses against legal entities in administrative law. The theoretical material presented in the article can be used to improve the system of current legislation, as well as practical expansion of responsibility in the food industry.

Key words: administrative responsibility, administrative offense, food industry, grounds of administrative responsibility.

Постановка проблеми. Система законодавства України є надзвичайно розгалуженою, а тому охоплює багато сфер, які регулюють суспільні відносини. На сучасному етапі адміністративна відповідальність має високий рівень охоплення сфер життєдіяльності, а це в свою чергу, забезпечує досить високий рівень дотримання законодавства учасниками адміністративного права. У даній статті аналізується проблема адміністративної відповідальності у сфері харчової промисловості, її поняття, визначення термінів, досліджуються актуальні особливості адміністративних правопорушень з метою досягнення певних висновків, які в свою чергу можуть бути у нагоді про здійсненні практичної діяльності у сфері адміністративного права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми. Адміністративна відповідальність досліджується і вдосконалюється протягом тривалого періоду часу. Проводиться постійний моніторинг актуальності різних сфер

відповідальності, зокрема дослідження проводять вчені, серед яких можна виокремити таких: Логвиненко Б.А., Радзиховський А.П., Римар О.Г., Мазуркевич І.О., Запотоцька О.В., Пашнюк Л.О., Петков С.В., Ю.С. Шемшученко та багато інших.

Метою наукового дослідження є визначення ключових понять у сфері харчової відповідальності, а також визначення особливостей та аналіз стану правового забезпечення адміністративної відповідальності у сфері харчової промисловості, виявлення основних проблем правового регулювання даної сфери.

Виклад основного матеріалу. Поняття адміністративної відповідальності є досить визначеним, і має чітке формулювання. Однак багато вчених не є такими однозначними у визначенні даного поняття.

І. Галаган сформулював визначення адміністративної відповідальності. На його погляд, це застосування до винних у скоєнні адміністративних проступків, у встанов-

леному порядку, уповноваженими на те органами та посадовими особами адміністративних стягнень, що сформульовані у санкціях адміністративних норм, які містять державний та громадський осуд цих осіб та їх протиправних дій, що дістає прояву у негативних для них наслідках, які вони повинні виконати і, які спрямовані на їх покарання, виправлення та перевиховання, а також на охорону суспільних відносин у сфері державного» [1, с. 5].

В.К. Колпаков під адміністративною відповідальністю розуміє – один з видів юридичної відповідальності, правові наслідки вчинення адміністративного проступку, що полягає в застосуванні до винного державного примусу у вигляді адміністративного стягнення, яке накладається компетентним органом. [1, с. 6].

С.Т. Гончарук вважає, що адміністративна відповідальність – це специфічна форма негативного реагування з боку держави в особі її компетентних органів на відповідну категорію протиправних проявів (передусім адміністративних проступків), згідно з якою особи, що скоїли ці правопорушення, повинні дати відповідь перед повноважним державним органом за свої неправомірні дії і понести за це адміністративні стягнення, в установлених законом формах та порядку [1, с. 5].

Виходячи з вищезазначеного, можна сформулювати загальне визначення адміністративної відповідальності:

Адміністративна відповідальність – це специфічне реагування держави на адміністративне правопорушення, що полягає в застосуванні уповноваженим органом або посадовою особою передбаченого законом стягнення до суб'єкта правопорушення.

Загальними рисами адміністративної відповідальності, що відрізняє її від інших видів юридичної відповідальності, є:

1) використовується лише за наявності фактичних, правових та процесуальних причин;

Порядок і підстави застосування адміністративної відповідальності встановлена Кодексом України про адміністративні правопорушення та іншими нормативно-правовими актами.

2) суб'єктами адміністративної відповідальності можуть бути фізичні та юридичні особи, які за вчинені адміністративні правопорушення притягуються до адміністративної відповідальності. До вказаних осіб застосовано адміністративні санкції.

Фізичні особи підлягають адміністративній відповідальності після 16 років. Адміністративному контролю підлягають і юридичні особи. Суб'єктом притягнення до адміністративної відповідальності є також держава особисто і конкретно уповноважені органи виконавчої влади та суди (судді).

3) адміністративне законодавство за вчинення адміністративних правопорушень встановлює перелік адміністративних стягнень, які визначені в ст. 24 КУпАП [6, с. 104].

Основними характеристиками адміністративної відповідальності є те, що вона є засобом охорони встановленого державою правового порядку; є нормативно визначеним і полягає у застосуванні (реалізації) санкцій правових норм; є результатом винної антигромадської поведінки; супроводжується державним і громадським осудом винного та вчиненого ним діяння; пов'язані з примусом, з негативними наслідками для правопорушника (морального чи матеріального характеру), які їм доводиться зазнавати.

Існуюча на сьогодні санкція адміністративного арешту, запропонована розробниками Закону України «Про адміністративні правопорушення» – громадські роботи, містить також певні наслідки фізичного характеру; реалізується у відповідних процесуальних формах [1, с. 8].

Адміністративна відповідальність є окремим видом юридичної відповідальності: вона відрізняється від інших видів юридичної відповідальності змістом, ознаками,

предметом втручання, суб'єктивним складом і порядком притягнення особи до суду.

Адміністративну відповідальність можна вважати універсальним засобом захисту суспільних відносин, які регулюються різними галузями права – конституційним, цивільним, трудовим, господарським, фінансовим, власне адміністративним. Іншими словами, правове регулювання адміністративних правопорушень є своєрідною сукупністю санкцій значної частини галузевих правових норм. Це визначає значення адміністративної відповідальності не тільки як адміністративно-правового інституту, а й як частини всього правового порядку держави.

Важливо також підкреслити, що адміністративні правопорушення є одними з найпоширеніших серед усіх видів правопорушень. Велика кількість і низька шкідливість (кожного окремо) цих правопорушень вимагає відносно простого порядку застосування заходів втручання. Крім того, для виявлення порушень загальнообов'язкових правил часто потрібні юридичні, але спеціальні техніко-економічні, гігієнічні, агрономічні та інші знання.

Сучасне правове регулювання адміністративних правопорушень є досить великим за обсягом і дуже нестабільним. Одним із нормативних актів, до якого найчастіше вносяться зміни та доповнення, є Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі по тексту КУпАП). Особливо гостро позиція адміністративного суду у справах про адміністративні правопорушення почала змінюватися після проголошення незалежності України. Усе це створює певні труднощі у застосуванні адміністративно-правових норм, негативно впливає на діяльність адміністративно-правових органів, забезпечення законності застосування заходів відповідальності за вчинення правопорушення, що є неприпустимим у контексті побудови адміністративних норм [1, ст. 15].

Термін адміністративного правопорушення закріплено у ст. 9 КУпАП. Відповідно до цієї статті адміністративним правопорушенням (проступком) є протиправна (умисна чи необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на державний або громадський порядок, власність, права і свободи громадян у встановленому порядку і за яку настає адміністративна відповідальність.

Склад адміністративного правопорушення – це абстрактний опис діяння (події, дійсності, явища). Такий опис є фіксацією в законі найбільш типових, найбільш часто вживаних ознак правопорушення. Це опис дії, яка ще не була зроблена, а лише припускається або можлива. Під складом адміністративного правопорушення розуміється встановлена адміністративним правом сукупність об'єктивних і суб'єктивних ознак, за наявності яких діяння визнається адміністративним правопорушенням.

Обставиною, що виключає провадження у справах про адміністративні правопорушення, КУпАП визнає відсутність у діянні складу (сукупності суб'єктивних і об'єктивних ознак) адміністративного правопорушення. Це рівносильно визнанню того, що дії без таких ознак не є правопорушенням.

Так, частиною 1 ст. 247 КУпАП (обставини, що виключають провадження у справі про адміністративне правопорушення) визначено, що провадження у справі про адміністративне правопорушення не може бути відкрито, а розпочате провадження підлягає закриттю, якщо події та складу адміністративного правопорушення не було [1, ст. 19].

Для наочного прикладу, розгляд питання щодо адміністративної відповідальності можна звести до конкретної сфери регулювання адміністративного права, а саме, до харчової промисловості.

У 1990-х роках численні проблеми харчової безпеки та епізоотичні захворювання (губчаста енцефалопатія великої рогатої худоби, статеві гормони в свинині, антибіотики в меді, діоксин в яйцях і птиці, ящур, чума птахів

тощо) викликали розпач європейських споживачів щодо безпечності сільськогосподарської та харчової продукції. У відповідь на численні і серйозні скандали, пов'язані з харчовими продуктами, а також на зміни в обізнаності споживачів, в Європі почалася дискусія про «нову концепцію» харчової гігієни, яка була введена в 2000 році «Білою книгою з безпеки харчових продуктів». Поняття гігієни харчових продуктів стосувалося не тільки кінцевого продукту, але й поширювалося на весь ланцюг виробництва харчових продуктів, особливо на первинне виробництво [3, ст. 1].

Принципи безпеки харчових продуктів, викладені в «Білій книзі про безпечність харчових продуктів», можна коротко визначити так: політика безпеки харчових продуктів має базуватися на комплексній та єдиній концепції, яка охоплює весь ланцюг виробництва харчових продуктів від виробника до споживача, а також усі сектори харчової промисловості в усіх державах-членах, у всій географічній зоні ЄС, а також на її зовнішніх кордонах; повинні бути чітко визначені завдання всіх учасників ланцюга виробництва харчових продуктів. Основна відповідальність за безпечність харчових продуктів лежить на виробниках кормів, фермерах і переробниках харчових продуктів; відповідні державні структури несуть відповідальність за організацію виробничого контролю і здійснюють його через організації на місцях; завдання Європейської Комісії в цій ситуації полягає в тому, щоб з'ясувати, чи здатні відповідальні національні органи забезпечити цю систему за допомогою контролю та інспекцій у державах-членах ЄС; споживач повинен бути доведений до відповідальності за правильне зберігання, використання та приготування харчових продуктів. Передумовою успішної продовольчої політики є відстеження кормів і харчових продуктів та їхніх інгредієнтів. Простежуваність повинна забезпечувати можливість життя заходів щодо вилучення відповідних кормів та харчових продуктів з обігу у разі загрози здоров'ю споживачів; аналіз ризиків вважається основою, на якій базується політика безпеки харчових продуктів. Крім того, застосовуються три окремі етапи аналізу ризику: оцінка ризику (економічні поради та аналіз інформації), управління ризиком (правова система оцінки та нагляду) та комунікація ризику (між усіма учасниками харчового ланцюга); створення Європейського харчового органу для надання незалежних економічних консультацій, які повинні відповідати найвищим стандартам незалежності, компетентності та прозорості [3, ст. 1].

При ухваленні рішень з управління ризиками, де це можливо, використовуються превентивні методи; регулювання на рівні Європейського Співтовариства має враховувати інші важливі чинники, важливі для захисту здоров'я споживачів та для сприяння чесному бізнесу у сфері торгівлі харчовими продуктами. Ці фактори включають екологічні аспекти, захист тварин, стале сільське господарство, вимоги споживачів до якості продукції, надання правдивої інформації та визначення важливих характеристик продукції, включаючи методи обробки та виробництва [3].

Адміністративна відповідальність у сфері харчової промисловості передбачена КУпАП, наприклад стаття 166-22 Порушення вимог законодавства про безпечність та окремі показники якості харчових продуктів.

Основним законом, який регулює відповідальність у сфері харчової промисловості є Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів».

Далі представлено перелік з десяти, на наш погляд основних нормативно-правових актів з питання безпечності харчових продуктів та ветеринарії:

Конституція України [4];

Закон України «Про державну службу» [5];

Кодекс України про адміністративні правопорушення [6];

Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [7];

Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» [8];

Закон України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, ветеринарну медицину та благополуччя тварин» [9];

Закон України «Про ветеринарну медицину» [10];

Закон України «Про запобігання корупції» [11];

Закон України «Про звернення громадян» [12];

Закон України «Про інформацію» [13];

Також безліч постанов та наказів вищих державних органів.

Одним із стратегічних завдань України як економічно стабільної та безпечної країни – це створення і розвиток харчової промисловості, яка буде збільшувати експортний потік держави та здійснювати приріст іноземної валюти та національного бюджету. Щодо поняття, то харчова промисловість – це галузь економіки, яка об'єднує підприємства з виробництва та реалізації харчових продуктів, та забезпечення потреби внутрішнього та зовнішнього ринків у продуктах харчування. Ця галузь є однією зі складових національної економіки, вона здатна забезпечити внутрішні харчові потреби, які складають 60% особистих потреб споживання матеріальних благ населення [14, с. 63].

Сьогодні харчова промисловість входить до п'ятірки найбільших галузей, яка наповнює державний бюджет, займає друге місце (після металургії чавуну та металобробки) за обсягом виробництва в структурі виробництва України.

Основною складовою харчової промисловості є харчові продукти. Харчові продукти – це об'єкти тваринного і рослинного походження, які використовуються в їжу в натуральному або обробленому вигляді, як джерела енергетичних, харчових, біологічних та ароматичних речовин. Здорове харчування населення країни є одним із найважливіших визначальних факторів здоров'я нації, її потенціал і перспективи розвитку [14, с. 64].

Від розвитку харчової промисловості безпосередньо залежить забезпечення продовольчої безпеки країни. Необхідність реалізації потенціалу галузі в сучасних соціально-політичних умовах є серйозним викликом для всіх суб'єктів, що пропонують інноваційні технології. Незважаючи на поточні труднощі, харчова промисловість є однією з найбільш конкурентоспроможних галузей економіки, стрімкий розвиток якої є важливим для української промисловості. Статистичні дані також підтверджують поступальний розвиток харчової промисловості. Так, обсяги доходів від виробництва харчових продуктів і напоїв, та тютюнових виробів складають понад 20% від загального обсягу реалізованої промислової продукції України [14, ст. 67].

Як і будь-яка інша галузь, харчова промисловість має багато особливостей. Особливо продукти виробництва харчових підприємств, відносяться до основних товарів, тому на них є постійний попит (половина бюджету країни витрачається на продукти харчування домашніх господарств); галузь має тісні інтеграційні зв'язки з сільським господарством і тим самим підвищує ефективність діяльності підприємств.

Значення промисловості для економіки нашої країни визначається її питомою вагою в загальному обсязі виробництва і реалізація промислової продукції, експортний потенціал та розмір податкових надходжень, які він забезпечує. Станом на 2021 рік харчова промисловість України забезпечує майже 80% внутрішнього продовольчого ринку. На розвиток галузі впливає ряд проблем: низька якість менеджменту; недостатнє фінансування; слабкий рівень законодавства; складна економічна, полі-

тична та епідеміологічна ситуація, зниження рівня доходів та платоспроможного попиту населення (внаслідок ін'єкційної пандемії коронавірусу), ризики обмеження експортно-імпорتنних операцій через закриття та захист ринків тощо. Світовий надлишок цукру за останні три роки суттєво вплинув і на український ринок: посівні площі цукрових буряків скоротилися на 20%. Скорочення сировини означало скорочення виробничих потужностей. За підсумками 2020–2021 господарського року в Україні вироблено 1,82 млн тонн цукру, що на 15% менше, ніж у попередньому році. За сезон працювало 42 цукрових заводи, які переробили 13,6 млн тонн цукрових буряків. У 2019–2020 маркетинговому році вироблено 1,48 млн тонн цукру (спад на 19%). У сезоні працювали 33 заводи, які переробили 9,84 млн тонн цукрових буряків. З виробництва цукру лідирували Вінницька (331,9 тис. тонн), Хмельницька (192,8 тис. тонн) та Тернопільська (186,4 тис. тонн) області. Основні підприємства галузі: Крижопільський цукровий завод (Вінницька обл.) – у 2018 році встановив рекорд галузі за кількістю виробленого одним заводом цукру за всю історію цукровиробництва в Україні; Гайсинський цукровий завод ТОВ «Продовольча компанія «Зоря Поділля»» (Вінницька область); ТОВ «Радехівський цукор» (Львівська обл.); «Астарта-Київ»; ТОВ «Укрпроінвест-Агро» та ін.

Низький за рівнем платоспроможного попиту, понад середньодушовий дохід третини домогосподарств країни не досягає прожиткового мінімуму, зокрема відсутність системного підходу в державній політиці до забезпечення стабільного та ефективного розвитку галузі. Як наслідок, спостерігається зниження рівня рентабельності вітчизняних харчових підприємств.

Ще однією серйозною причиною, яка не сприяє інноваційній діяльності вітчизняних харчових підприємств, є труднощі, пов'язані з набуттям наукового та кадрового потенціалу, пошуком нових ідей. На важливості питання наукового забезпечення харчової промисловості керівники наголошували вже давно. Зменшення обсягів фінансування сфери науки стримує розвиток інновацій і технологій на промисловому рівні.

Більшість науково-дослідних і проектних інститутів знаходяться на межі виживання,

Число науково-технічних працівників щорічно зменшується приблизно на 15%, а середній вік науковців становить 48 років. Це перешкода для нових, креативних ідей, пошуку нестандартних і нетрадиційних рішень. Один з ефективних способів підвищення працездатності функціонування харчової промисловості науковці розглядають як розвиток інтеграційних зв'язків та побудову на їх основі цілісної асоціації. Як зазначає Н. Скопенко, значні конкурентні переваги (особливо ті, що мінімізують залежність від постачальників та коливання цін на сировину) матимуть ті підприємства – виробники харчових продуктів, які увійдуть до вертикально інтегрованих структур.

Для таких структур характерна закритість виробничого циклу – від вирощування, зберігання і переробки сировини до виробництва і реалізації готової продукції, що дозволяє економити витрати, раціонально управляти потоком ресурсів та інформації.

Харчова промисловість є важливою ланкою агропромислового комплексу України. Будучи останньою ланкою в технологічному ланцюгу, промисловість повинна виконати свою найважливішу роль, а саме якнайкраще зберегти та переробити сільськогосподарську продукцію та перетворити її на якісну продукцію. Проте питання відповідності якості та екологічності роль продовольчої продукції ще досить гостро стоїть для нашої країни.

Норми безпеки, що містяться в державних стандартах є незмінними протягом тривалого часу, зусилля вітчизняних стандартизаторів і споживачів часто ігноруються державними установами. Через неефективність державного

контролю в Україні продовжує вироблятися неякісна продукція та імпортовані харчові продукти і напівфабрикати сумнівної якості [17, с. 61].

Виробникам, експортерам та імпортерам відносно важко підтримувати фінансову стабільність у складній економічній ситуації (особливо необхідність в умовах зростання податків забезпечення відповідності харчових продуктів вимогам безпеки та якості). Вони намагаються зберегти свої позиції на ринку виробництва, обігу, імпорту (експорту) харчових продуктів, оператори ринків часто вдаються до трюків, пов'язаних із зниженням якісних характеристик харчових продуктів, недопоставка, своєчасна доставка або надання недостовірної інформації показників харчових продуктів та ін.

Спроби операторів ринку обійти вимоги міжнародного та національного законодавства означає притягнення до відповідальності операторів ринку, а саме юридичної відповідальності, у тому числі адміністративної.

Слід зазначити, що чинне законодавство регламентує види адміністративних правопорушень, вчинених операторами ринку у сфері безпеки та якості харчових продуктів. Проте декларативний характер адміністрування на жаль не має на увазі їх ефективність. Таким чином, незаперечним є той факт, що правопорушення щодо безпеки та якості харчових продуктів є широко поширеними та різноманітними та вчиняються конкретними особами (фізичними та юридичними особами, мають різний ступінь соціальної шкідливості і втручаються в різні види суспільних відносин (особливо у сфері життя і здоров'я населення).

Тому адміністративна відповідальність за порушення законодавства про техніку безпеки та якість харчових продуктів є діяльністю, яка регулюється адміністративними та процедурними стандартами компетентних суб'єктів, що призводить до примусового застосування до винного за вчинений злочин заходів матеріального та морального характеру, які визначає Кодекс України про адміністративні правопорушення та іншими законами України, які регулюють відносини у сфері безпеки та якості харчових продуктів.

Ознаки, які дають підстави для визначення відповідальності у цій сфері адміністративної відповідальності є такими:

1) адміністративне правопорушення є підставою для притягнення до адміністративної відповідальності, яка передбачена статтею 65 Закону України «Про державний контроль за законодавством про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та добробут тварин» та ст. 42-2 КУпАП;

2) застосування цього інституту передбачає накладення штрафу на юридичних осіб від десяти до п'ятдесяти мінімальних заробітних плат (37230 до 186150 гривень), фізичним особам – підприємцям – від 6 до 40 мінімальних заробітних плат (від 22338 до 148920 грн.), фізичним особам від 8 до 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 136 до 340 грн.) з конфіскацією перелічених продуктів або без такої, посадовим особам від 15 до 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 255 до 850 грн.) з конфіскацією або без конфіскації перелічених продуктів;

3) види складів адміністративних правопорушень, які визначають мотиви адміністративних правопорушень, відповідальність за порушення Закону про харчові продукти, що регулюються галузевими нормативними актами;

4) винні особи, які вчинили протиправні дії, несуть адміністративну відповідальність за порушення законодавства про харчові продукти.

Наприклад, порушення встановлених законодавством гігієнічних вимог до виробництва та/або обігу харчових продуктів чи кормів, а також виробництво, зберігання харчових продуктів або використання без отримання дозволу на експлуатацію відповідної потужності тощо;

5) суб'єктами відповідальності є юридичні особи (оператор ринку), фізичні особи – підприємці, фізичні особи, посадові особи;

6) одиницею виміру грошового стягнення є непоодатковуваний мінімум заробітної плати, мінімальний дохід громадян;

7) акт подання до адміністративного суду, відповідальність приймається одноосібно у формі припису про усунення порушень, зазначених у пунктах 2-4, 6, 8, 9, 11, 12 ч. 1 ст. 65 якщо їх вчинено вперше за останні три роки та складання протоколу про порушення вимог законодавства щодо харчових продуктів;

8) право складати протоколи про адміністративні правопорушення у сфері безпеки та виявляти індивідуальні показники якості харчових продуктів має центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпеки та виявлення індивідуальних показників якості харчових продуктів (статті 42-1, 42-2, 107, 166-22, 188-22) [15. ст.103-105].

Висновки. Отже, адміністративна відповідальність охоплює надзвичайно велику кількість сфер суспільних

відносин, зокрема й сферу харчової промисловості, але порівняно з Європейським Союзом, в Україні система адміністративної відповідальності у сфері харчової промисловості має не досконалий характер, це пов'язано з тим, що існує велика кількість фізичних, юридичних, в багатьох випадках посадових осіб, які нехтують законодавством України, використовують підприємства харчової сфери у своїх власних інтересах, не дотримуються санітарних та епідеміологічних норм. Тобто питання зводиться до некомпетентності конкретних осіб. Тому, адміністративна відповідальність у сфері харчової промисловості повинна бути вдосконалена як на рівні нормативно-правових актів, так і на рівні процесу, а саме притягнення до адміністративної відповідальності. Адже в багатьох випадках зародження проблеми проявляється на етапі виявлення адміністративного правопорушення, а не на етапі притягнення до адміністративної відповідальності. Тому, на наш погляд, слід поставитися до висвітлених проблем досить серйозно, адже в першу чергу від цих проблем страждає здоров'я нації та економіка України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Логвиненко Б.О. Конспект лекцій з дисципліни Адміністративна відповідальність та провадження у справах про адміністративні правопорушення. 2019 р. 149 с.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. №8073-X / Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
3. Радзиховський А. П. Журнал Agro times (The Ukrainian Farmer), 2014 р.
4. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. № 30, ст. 141). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про державну службу: Закон України №3723-XII від 16.12.1993р / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс від 07 грудня 1984 № 8073-X / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
7. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05 квітня 2007 року № 877-V / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>
8. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України № 771/97-ВР від 23 грудня 1997 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97%D0%B2%D1%80#Text>
9. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин: Закон України від 18 травня 2017 року № 2042-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2042-19#Text>
10. Про ветеринарну медицину: Закон України від 25 червня 1992 року № 2498-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2498-12#Text>
11. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року
12. № 1700-VII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
13. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року. № 393/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
14. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
15. О. Г. Римар, І.О. Мазуркевич. Економічна наука. Проблеми та перспективи розвитку харчової промисловості України, 2021
16. О. В. Запотоцька. Загальна характеристика адміністративної відповідальності в сфері безпечності та якості харчових продуктів, 2018 р.
17. Запотоцька О.В. Публічне адміністрування у сфері безпечності та якості харчової продукції, 2019 р.
18. Пашнюк Л.О., Економічний часопис XXI Харчова промисловість України: стан, тенденції та перспективи розвитку, 2012 р.